

under denne. Først og fremmest bør da den Erhvervsdrift, der hidtil har været fri for Skat paa Formue og Lejlighed til den Kommune, hvori den udøves, fordi den drives af et Aktieselskab eller Interessentskab, der ikke som saadant er bleven sat i Skat, indbrages under den kommunale Paaligning. Men dernæst bør denne fremtidig udstrækkes til alle faste Ejendomme, idet der ikke synes tilstrækkelig Grund til vedblivende at ligne paa Hartkorn alene, d. v. s. udelukkende paa Landbrugsejendomme. Medens det vilde være urigtigt nu at paalægge de hidtil for kommunal Skat fritagne faste Ejendomme den samme Skat, som Hartkornet hidtil har baaret, da saadant vilde være altfor tyngende for de nærværende Ejere, bør enhver fremtidig Forøgelse af den hidtidige Hartkornsaftgift udstrækkes ogsaa til andre faste Ejendomme end Landbrugsejendomme. Men det vil næppe heller kunne anses for ubilligt, at en Del af den hidtidige Hartkornsaftgift fremtidig bliver udstrakt til ogsaa at hvile paa disse Ejendomme, for saa vidt dette er nødvendigt for at nedbringe Hartkornsaftgiften til en rimelig Størrelse, og det synes at frembyde saa meget mindre Betænelighed, som Ejerne da maa antages at ville faa en Medsættelse i deres Skat paa Formue og Lejlighed, for saa vidt denne hidtil er paalignet under særligt Hensyn til, at der ikke kunde paalignes selve Ejendommen Skat. Gennemførelsen af hertil sigtende Lovbestemmelser er derfor i nærværende Lovforslag betragtet som den naturlige Forudsætning for, at Staten skal træde hjælpende til med et direkte Tilfud af Statskassen til Kommunerne.

Et saadant Tilfud vil imidlertid yderligere være nødvendigt, for at Hartkornet kan faa den Rettelse, som alle erkende, at det trænger til, og der synes ogsaa at være saa meget mere Grund til at yde det, som den stærke Forøgelse af Kommunerne Skattebyrde i det sidste Aaar for en ikke ringe Del skyldes nye Love, hvorved Staten har paalagt Kommunerne ret betydelige Udgifter. Som saadanne kunne nævnes Lovene af 20de April 1888 og 12te April 1892 om Underholdsbidrag til vægte Børn, Lovene af 9de April 1891 om Fattigvæsen og om Alderdomsunderstøttelse, Lovene af 20de April 1888 og 30te Marts 1892 om smitsomme Sygdomme og Lov af 12te April 1892 om Engelskjer. Det er for en stor Del i disse Love, at Grunden maa søges til, at Amtsrepartitionsfondenes Udgifter til Sult-, Politi- og Fattigvæsen ere stegne fra ca. 924,000 Kr. i Gennemsnit for Finansaarene 1886—89 til ca. 1,366,000 Kr. i Gennemsnit for 1896—99, medens samtidige Udgifterne til

Medicinalvæsen ere stegne fra ca. 684,000 Kr. til 1,410,000 Kr. — altsaa en Stigning med henholdsvis 442,000 og 726,000 Kr. Det synes da ret naturligt, at Staten ved et Tilfud af Statskassen overtager en Del af denne Byrde, omtrent saa meget, som svarer til Forøgelsen i Paaligningen paa Amtshartkornet, der fra 1885—89 til 1898 er stegen med ca. 580,000 Kr., samt at Tilfuddet fordeles imellem de enkelte Amtsrådskreds i Forhold til deres Udgifter i de nævnte sociale Djemed, der for en stor Del kun bethyde en Byrde for Skatteyderne til Fordel for andre Beboere, hvorimod Udgifterne til de egentlige kommunale Goder som f. Eks. til Bevæsenet — hvilken sidste Udgift i øvrigt heller ikke er vokset syndeligt i sidste Aaar (1885—89 gennemsnitlig 2,244,000 Kr., 1894—98 gennemsnitlig 2,267,000 Kr.) — til dels ækvivaleres af den Fordel, som ogsaa Skatteyderne selv have heraf.

Noget lignende gælder med Hensyn til de Sognekommunerne paahvilende Udgifter. Ogsaa for deres Vedkommende er det særlig Udgifterne i sociale Djemed — navnlig Skolevæsen og Fattigvæsen —, der ere stegne stærkt, og ogsaa her skyldes dette for en Del nogle af de foran nævnte Love. Der synes derfor ogsaa over for Sognekommunerne at være Grund for Staten til at komme dem til Hjælp med et Tilfud og da navnlig til i første Linie at sætte dette i Forhold til den Stigning i disse Udgifter, som de enkelte Kommuner have haft i det sidste Aaar.

Det kan, naar der bliver Tale om et Statsstilfud til Kommunerne, ikke lades ude af Betragtning, at Skattebyrden hviler meget ulige paa Hartkornet i de enkelte Kommuner. Dette gælder vel i mindre Grad om Amtskommunerne, endstønt der ogsaa imellem disse er en ikke saa lille Forskel, idet Hartkornsaftgiften til Amtene, selv bortset fra Kjøbenhavns Amtsrådskreds, hvor Forholdene ere mere ejendommelige, i 1894 varierede fra 9 Kr. 92 Ø. i Præstø Amt til 17 Kr. 28 Ø. i Ringkøbing Amt. Men langt betydeligere er Forskellen imellem de enkelte Sognekommuner's Hartkornsaftgift, endog indenfor samme Amt. Saaledes varierede den i 1894 i Præstø og Ringkøbing Amter imellem 3 Kr. 84 Ø. og 44 Kr. pr. Td. Hartkorn, i Svendborg Amt imellem 5 Kr. 73 Ø. og 28 Kr., i Viborg Amt imellem 6 Kr. 72 Ø. og 52 Kr., og lignende, om end ikke fuldt saa store, Uligheder forekomme i de fleste Amter. Medens der saaledes i 1894 i 56 Sognekommuner paalignedes mindre end 10 Kr. paa hver Td. Hartkorn, lignedes der i 116 Kommuner over 30 Kr. pr. Td. Hartkorn.

Der er derfor utvivlsomt al Grund til